

19.09.2019

Tutkimusuutiset

Yliopiston uutiset

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajien työssäjaksaminen huolestuttaa tutkijaa

Ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajat voivat työssään huonommin kuin muilla koulutussektoreilla toimivat. Näin osoittavat Opinto-ohjauksen ammattilaiset työssään eli OHJAT-kyselytutkimuksen alustavat tarkastelut.

Organisaatioittain tarkasteltuna ammatillisten oppilaitosten opinto-ohjaajat erottuivat joukosta niin työolojensa kuin työhyvinvointinsa suhteen. He työskentelevät muita opinto-ohjaajia useammin jarruttavissa työoloissa sekä kokevat uupumusta ja kuormittuneisuutta työssään, vaikka heissä on myös paljon työssään hyvinvoivia.

Jarruttavia työoloja kuvaavat kovat työn aikapaineet, esimieheltä saatu vähäinen tuki ja vähäisiksi koetut ohjausresurssit suhteessa ohjattavien määrään yhtä opinto-

ohjaaaja kohti. Ammatillisissa oppilaitoksissa työskentelevillä opinto-ohjaajilla on enemmän ohjattavia kuin peruskoulussa ja lukiossa.

Ammatilliset oppilaitokset ovat viimeisten vuosien aikana painiskelleet sekä ammatillisen koulutuksen reformin että mittavien määräraholeikkausten kanssa samanaikaisesti. Opinto-ohjaajien kokemuksissa työstään tämä näkyy nyt siten, että ammatilliset oppilaitokset eivät tunnu tarjoavan ohjaustyölle samanlaisia voimavaroja kuin muut oppilaitokset ja organisaatiot.

Täydennyskoulutukselle löytyy tarvetta

Dosentti **Johanna Rantanen** toteaa, että työolojen kohentamisen lisäksi myös osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen, kuten työnantajan tukema ja mahdollistama täydennyskoulutus, on tärkeä osa ammatillista hyvinvointia.

– Osallistujajoukossamme ohjaustyön kokonaisuuden hallinta kytkeytyi työhyvinvointiin. Sitä vastoin kokemus siitä, että oma koulutustausta ei vastaa työn vaatimuksiin kytkeytyi työpahoinvointiin, Rantanen kertoo. – Opinto-ohjaajat kaipaavat erityisesti täydennyskoulutusta tieto- ja viestintätekniikan taitoihin, sosiaalisen median hyödyntämiseen ohjauksessa sekä erityiseen tukeen ja oppimisvaikeuksiin liittyvään ohjausosaamiseen.

Nyt kerätyn aineiston pohjalta on mahdollista tarkastella myös sitä, miten yksilö- tai vastaavasti ryhmäohjausorientoituneisuus on yhteydessä työolojen arviointiin ja työhyvinvoinnin kokemuksiin. Ryhmäohjausta on ehdotettu yhdeksi lääkkeeksi koettuun ohjausresurssivajeeseen. – Tämä on herkkä kysymys ja olennaisinta on tunnistaa oppilaiden ohjaukselliset tarpeet hyvin sekä kohdentaa sitten ohjaus kullekin tarpeen mukaisesti eri ohjausmenetelmät halliten, Rantanen painottaa.

OHJAT-tutkimusta toteuttavat Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistot yhteistyössä maamme ammatillisten opettajakorkeakoulujen sekä Suomen opinto-ohjaajat SOPO ry:n kanssa. Vuonna 2017 tutkimukseen osallistui 942 opinto-ohjaajaa, kun Suomen

peruskouluissa ja toisella asteella toimii yhteensä arviolta noin 2000 oppilaan- ja opinto-ohjaajaa. Toukokuun 2019 seurantakyselyyn osallistui 237 henkilöä. Osallistujista kolme neljästä tekee työtään päätoimisena opinto-ohjaajana. Suurin osa on naisia, kuten opinto-ohjaajien ammattikunnastakin.

OHJAT-tutkimus tarjoaa ainutlaatuista tietoa suomalaisten opinto-ohjaajien työskentelyolosuhteista ja hyvinvoinnista. Esitetyt tulokset ovat alustavia havaintoja, jotka tarkentuvat analyysien ja tieteellisten julkaisujen myötä. Jo nyt on kuitenkin selvää, että erityisesti ammatillisten oppilaitosten opinto-ohjaajien muita heikommalla työolot vaativat huomiota, keskustelua ja toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.

Laajempi esittely OHJAT-tutkimuksesta on ilmestynyt tuoreessa *Opinto-ohjaaja*-lehdessä nro 2019/3 (ks. <https://www.sopo.fi/opolehti/lehden-artikkeleita/> ja artikkeli "Opinto-ohjaajien työn ja työolojen tutkimus jatkuu").

Lisätietoja tutkimuksesta: Johanna Rantanen, yliopistotutkija
JY, k.johanna.rantanen@jyu.fi, puh. 040 805 4989

Lisätietoja Suomen opinto-ohjaajat SOPO ry: Armi Nurmi,
puheenjohtaja, armi.nurmi@sopo.fi, puh. 044 0723220

Sirpa Puikkonen, varapuheenjohtaja ja ammatillisen toimikunnan
puheenjohtaja, sirpa.puikkonen@gradia.fi, puh. 040 341 6164